

sporadisch worden dergelijke typen nòg wel aangetroffen, doch Eekman zag hen in verband met zijn herinnering aan den Vlaamschen Brabander, begreep, ook door langdurig verblijf in Zuid-Zeeland en België, dergelijk volk uitstekend. Het blijft echter merkwaardig, dat ook Eekman's mensen zoo „echt”, zoo beleefd schijnen. Zijn typen zouden uitstekend passen bij A. de Cock's Vlaamsche sagen! Ook doordat men op tentoonstellingen meestal eenzelfde genre vereenigd ziet, is men geneigd, sedert die duidelijke herscheppingen van het volk van Brueghel, een beperktheid in verbeelding bij hem te veronderstellen. Wie zich zijn houtsneden, zijn geschilderde landschappen herinnert, zal vermoeden, dat vaak de sterke aanleg voor de teekenkunst, de teeken-lust, misschien ook een geringe behoefte aan krachtige kleur, eerder de oorzaken van bedoeld verschijnsel zijn, dan een gebrek aan fantasie of aan temperament. Is het toeval, dat na een tijd van oververzadiging van het schilderachtige, eenige kunstenaars speciaal genieten van hun teekentalent en hierdoor excelleeren? Onze rommelige, onvormelijke tijd — hoewel in bad en sportmeer plastisch en meer kleurrijk — liet meer en meer de natuur, als inspiratrice, los. Doch de schilders — meer dan de teekenaars — namen toe, dérailleurden gemakkelijker in een wereld zonder onderwerpen. Het vergeestelijkte terrein der picturale inspiratie bemoeilijkt de psychische ontplooiing. Toch heeft — gelukkig — het verzet tegen herhaling van het oude zich gehandhaafd. Eekman behield het voorwerp als middel of aanleiding. Eekman's figuren uit het eenvoudige volk — hoewel niet aldus bedoeld — zijn soms als klassieke portretten. Het teekenachtige van uitstekend geobserveerde oude boeren met doorrimpelde gezichten, kromme ruggen, typischen gang verleidt hem telkens tot meesterlijk rake teekening. Doch de kleine (opzettelijke) portretten — noodzakelijke opdrachten blijkbaar — die hij van de „bourgeois” maakte, bleken vaak weinig geïnspireerd, naderden — ondanks de fijne, vaste lijnen — de fotografie en dit misschien overeenkomstig de wenschen der cliëntèle. Nog — of opnieuw — is er bij vele kunstenaars die figuren maken de uitsluitende voorkeur, die een zestigtal jaren geleden — in den tijd van Zola — heerschte bij de naturalisten, voor de mensen, die ruw werk verrichten, de mensen uit „het volk”. Nu ook de handarbeider boord en hoed draagt — de intellectueel dit deksel dikwijls weglaat en zelf vaak „underdog” wordt — zal ook deze voorkeur op den duur weggeëgaliseerd worden. Voor een Rembrandt was geen model te groot of te klein. Voor een tegelijk picturaal, expressief en psychologisch portret, waarvan de oude Venetianen, Goya, Moro, Hals, Vermeer de illustre voorbeelden gaven, schijnt geen neiging of geen aanleiding meer te bestaan — het colbert-costuum inviteert niet, doch interessante modellen zijn er nog wel.³ Geen uitbeelding van een mensch nog, in wien het nageslacht de